

Силабус
навчальної дисципліни
ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ
2022-2023 навчальний рік

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії»
Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань 22 Охорона здоров'я
Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Хатунцева Світлана Миколаївна
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1401
Контактний тел.	095 461 33 15
Е-mail викладача:	katunceva1974@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок 13.00 -14.20 год. Субота 13.00 -14.20 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: зимовий

Мова навчання: українська

Ключові слова: історія медицини і реабілітації, розвиток фізичної реабілітації, здоров'я, культура, культурні цінності, історія культури народів.

Мета та предмет курсу: Метою навчальної дисципліни “Історія медицини та фізичної реабілітації” є формування професійної компетентності студентів щодо сучасного розуміння розвитку медичної науки і практики у світі та в Україні у взаємозв'язку із загальною історією людства, інтерпретації розвитку медицини та фізичної реабілітації в історичній ретроспективі.

Предметом навчальної дисципліни є основні етапи розвитку медицини та фізичної реабілітації у зв'язку з історією культури народів.

Компетентості та програмні результати: **ЗК 01.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Зміст курсу: Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія медицини.

- Зародження історії медицини та реабілітації.
- Вивчення джерел, аналіз фактів.
- Стародавня історія медицини.

Тема 2. Загальноприйнята періодизація і хронологія первісної історії.

- Загальноприйнята періодизація і хронологія первісної історії.
- Становлення первісного суспільства близько 2 – 4 млн. років тому.
- Розквіт первісного суспільства (40 тис. років тому – X – V вв. до н.е.).
- Розкладення первісного суспільства (з X – V вв. до н.е.).
- Підходи в визначенні критеріїв людини.

Тема 3. Медицина та реабілітація в країнах античного світу.

- Лікування в країнах Сходу.
- Лікування в країнах Месопотамії.
- Лікування в Єгипті.
- Лікування в Індії.
- Лікування в Китаю.
- Лікування в Греції.
- Медицина в Римі.

Тема 4. Медицина та реабілітація раннього та розвиненого середньовіччя.

- Медицина та реабілітація в ранішній середньовіччі.
- Особливості розвитку медицини та реабілітації в середньовічній Індії, Тибету, Китаю.
- Медицина та реабілітація у Візантійській імперії.
- Медицина та реабілітація народів середньовічного Сходу.
- Медицина та реабілітація в державах Середньої Азії.
- Медицина та реабілітація в державах Закавказзя.
- Медицина та реабілітація в Середньовічній Європі.

- Медицина та реабілітація в Західній Європе в період пізнього середньовіччя – епоху Відродження.
- Медицина та реабілітація народів Американського континенту.

Тема 5. Медицина та реабілітація нового світу.

- Становлення медицини в XVII - початку XVIII вв.
- Розвиток медицини в XVIII ст.
- Історичні аспекти формування медицини в Європе нового часу.
- Медицина в період розкладання феодалізму і наростання капіталістичних стосунків.

Тема 6. Медицина та реабілітація XIX ст.

- Загальний стан медицина на початок XIX ст.
- Видатні вчені-медики на початку XIX ст. та їх основні роботи.
- Формування та розвиток окремих клінічних дисциплін.

Тема 7. Медицина новітнього часу XIX та XX століття

- Історія медицини після 1917 до 1940 рр.
- Історія формування та розвиток окремих напрямків.
- Охорона здоров'я і медицина в роки другої Світової війни.
- Стан історії світової медицини в XX ст.

Тема 8. Історія становлення та розвитку охорони здоров'я в Україні.

- Сучасні погляди на сутність та основні напрями роботи фізичної реабілітації. Основні напрями медицини та охорона здоров'я в Україні у XX ст.
- Земська медицина в Україні.
- Історичні аспекти охорони материнства та дитинства в Україні.

Тема 9. Розвиток медицини та реабілітації в умовах сучасності.

- Аспекти історії медицини незалежної України з 1991 до сучасного часу.
- Порівняння історії медицини в Україні періодів 1890 – 1915 та 1990 – 2022 рр. Провідні дослідження нового часу. Основні напрями, пріоритети та перспективи розвитку сучасної медицини та реабілітації. Основні напрями, пріоритети та перспективи розвитку сучасної фізичної терапії та ерготерапії.
- Фізична реабілітація в сучасній Україні.

Методи навчання:

Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична) тощо.

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійний проектор, інтернет-ресурси, лекційна аудиторія, таблиці, доступ до wi-fi

Система оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Базові

1. Історія медицини і медсестринства : навч. посіб. / Л.Ф. Луцук, В.Р. Малуца, В.І. Мельник, О.Г. Григола. — Київ : Медицина, 2018. — 376 с. : 32 с. іл. — [ISBN 617-505-546-5](#).

2. Історія медицини : [підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл.] / Ступак Ф. Я. — Вид. 3-тє, випр. і допов. — Київ : Книга-плюс, 2017. — 176 с. : іл., портр. — Бібліогр.: с. 172—173 та в підрядк. прим. — Імен. покажч.: с. 174—176. — [ISBN 978-966-460-069-6](#)

3. Історія медицини / Голяченко О., Ганіткевич Я. - 2-ге вид., допов. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. - 326 с. : іл. - Імен покажч.: с. 309-320. - Бібліогр.: с. 321-323. - [ISBN 978-966-673-281-4](#)
4. Європейська база медико-статистичної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports/access.html>
5. Посібник до вивчення курсу «Історія медицини» [Електронний текст] / П. М. Полушкін. – Д.: ДНУ, 2016. – 242 с.
6. Міхеєнко, О.І. Підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнювальних технологій: монографія. Суми : Університетська книга, 2017. 316 с.
7. Державна служба статистики. Охорона здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Здоров'я населення України база даних «Здоров'я для всіх», центр медичної статистики МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html>
9. Сербова, О.В. Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушенням психофізичного розвитку: навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 278 с.

Додаткові

1. Історія медицини / Верхратський С. А. — К. : Здоров'я, 2011. — 352 с. — [ISBN 966-463-035-1](#)
2. Медицина в Україні. Медична біографістика. Випуск 2. Друга половина XIX століття. Літери А-К. Біобліографічний словник. — К., В-во українського фітосоціологічного центру, 2005. — 616 с.
3. Історія української медицини в датах та іменах / Я. В. Ганіткевич; Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Львів. від-ня, Всеукр. лікар. т-во. — Л., 2004. — 368 с. — Бібліогр.: с. 361—364. — [ISBN 966-7482-15-9](#)
4. Українські лікарі-вчені першої половини XX століття та їхні наукові школи : біографічні нариси та бібліографія / Я. Ганіткевич ; Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т укр. археографії та джерелознав. ім. М. С. Грушевського НАН України. Львів. від-ня, Всеукр. лікарське т-во. - Л. : [б.в.], 2002. - 544 с.: іл. - [ISBN 966-02-2255-x](#)
5. Посібник до вивчення курсу «Історія медицини»/ П.М.Полушкін.— Д.:ДНУ, 2016.— 242 с. [Електронне джерело](#) [[Архівовано](#) 26 листопада 2019 у [Wayback Machine](#).]
6. Верхратський С.А., Заблудовський П.Ю. Історія медицини: Нав. посібник.— 4-е вид., випр. і допов.— К. : Вища шк., 1991.— 431 с.: іл. [ISBN 5-11-003591-0](#).
7. Збірник «Історія медицини» Під. ред. П.Ю. Заблудовського – К., Вища школа, 1978. – 158 с.
8. Основи здоров'я : підруч. для 9 кл. закл. заг.сер.освіти / І. Д. Бех, Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, С. В. Страшко. — К: Видавництво «Алатон», 2017. — 224 с. (<http://surl.li/obmh>).
9. Основи здоров'я 9 кл. : підруч. для закл. заг.сер.освіти / Н.І. Гущина, С.В. Василенко, Л.П. Колотій – Х : ТОВ «СИЦИЯ», 2017. – 192 с. (<http://surl.li/obmn>).

10. Орловська, В.В. Здоров'я людини: навчально-метод. комплекс для ст-ів наряду «Здоров'я людини» : Ч. II / В В Орловська. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2016. 98 с.
11. Петрунько, О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : методичний посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 84 с.
12. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Основи здоров'я (5 –9 класи). *Укладачі програми (2012 р.):* Т. Є. Бойченко, Т. В. Воронцова, О. Л. Москаленко, В. В. Дерев'янка, В. С. Пономаренко, Н. М. Поліщук, С. С. Фіцайло (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>)
13. Психофізіологічне забезпечення становлення фахівців у професіях типу "Людина - людина" : монографія / за заг. ред. О. М. Кокуна. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 266 с.
14. Сулима А.С. Методика навчання основ здоров'я, валеології та проведення виховної роботи з формування мотивації до здорового способу життя: тексти лекцій: навчально-методичний посібник для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми Середня освіта. Здоров'я людини спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини). Вінниця: 2019. 182с.
15. Творчий доробок Василя Григоровича Кременя в інноваційному розвитку освіти України: бібліографічний покажчик / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. Сухомлинського. К. : Знання України, 2017. 319 с.
16. Хатунцева С. М. Професійне самовдосконалення вчителя. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. Бердянськ, 2016. 137 с.
17. Хатунцева, С.М. Формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення у процесі індивідуалізації професійної підготовки: монографія. Харків : Діа Плюс, 2017. 432 с.
18. Булич, Е.Г. Валеологія. Теоретичні основи валеології : навч. посібник для ВНЗ / Е.Г. Булич, І.В. Мурашов. К. : ІЗМН, 1997. 224 с.
19. Валецька Р.О. Основи валеології : підручник. Луцьк: Волинська книга, 2007. 348 с.
20. Грибан, В.Г. Валеологія : навчальний посібник для ВНЗ / В Г Грибан. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
21. Грибан, В.Г. Валеологія [Електронний ресурс]: підручник для ст-тів ВНЗ / В Г Грибан. К. : Центр навчальної літератури, 2011.
22. Гриньова М. В. Методика викладання валеології. Полтава : АСМІ, 2001.155 с.
23. Осіпов В.М. Основи валеології : навчально-методичний комплекс / В. М. Осіпов. Бердянськ : БДПУ, 2013. 130 с.